

CIVILTIESĪBU APAKŠNOZARE

JURIDISKAJĀ ADRESĒ NESASNIEDZAMAS KAPITĀLSABIEDRĪBAS DARBĪBAS IZBEIGŠANA

Mg. iur. Aldis Kaļva,

Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijas vieslektors, Latvija

Abstract

The paper explores termination of the activity of a capital company if it cannot be reached at its registered office. For almost ten years, there is a grapple with a problem that limited liability companies are absent at their legal addresses or the consent of the owners of the property is forged to register the legal address of the company. Regulations have already been amended for several times with the aim of eliminating unfair practices, however, with little success up to now.

Recently, in 2017, the amendments to the Commercial Law have come into force, which provides for the elimination of a capital company that will not be accessible at its legal address; therefore it is important to study the particular issue to determine the impact of the aforementioned amendments on the registration of a front company.

As the aim of the paper was set to discover and analyse the problem of capital companies' simplified liquidation if they cannot be reached at their legal addresses.

Systemic, dogmatic and comparative methods of studying and analyzing normative acts and court rulings have been used in the paper.

Keywords: capital companies, consent, counterfeiting, legal address, liquidation.

Ievads

Rakstā pētīta kapitālsabiedrības „vienkāršotā likvidācija” gadījumā, ja kapitālsabiedrība nav sasniedzama tās reģistrētajā juridiskajā adresē. Jau gandrīz desmit gadus praksē pastāv problēma, kas saistīta ar kapitālsabiedrību neesamību to norādītajās juridiskajās

adresēs. Turklāt, pēdējo gadu laikā arvien vairāk ir konstatējami gadījumi, kad tiek viltotas nekustamā īpašuma īpašnieku piekrišanas kapitālsabiedrību juridiskās adreses reģistrācijai¹. Līdz šim jau vairākkārt ir grozīti normatīvie akti ar mērķi izskaust negodīgo praksi, taču tas tā arī nav izdevies.

Tikai pavisam nesen – 2017. gada 13. jūlijā stājās spēkā grozījumi Komerclikumā², kas paredz, ka kapitālsabiedrības darbību var izbeigt, ja tā nav sasniedzama tās reģistrētajā juridiskajā adresē, tāpēc šobrīd ir ļoti aktuāli pētīt konkrēto tēmu, lai noskaidrotu, kādu ietekmi uz fiktīvo uzņēmumu reģistrāciju ir atstājuši iepriekš minētie Komerclikuma grozījumi.

Rakstā izmantota salīdzinošā, dogmatiskā un sistēmiskā metode, pētot un analizējot normatīvos aktus, tiesu spriedumus un galvenā valsts notāra lēmumus, kā arī izstrādājot priekšlikumus normatīvo aktu grozījumiem.

Raksta mērķis ir izpētīt Kapitālsabiedrības darbības izbeigšanu, kas veikta, pamatojoties uz komercreģistra iestādes lēmumu gadījumos, kad kapitālsabiedrība nav sasniedzama tās juridiskajā adresē, un noskaidrot šī procesa efektivitāti un ietekmi attiecībā uz fiktīvo kapitālsabiedrību darbību.

Raksta uzdevumi ir:

- 1) veikt kapitālsabiedrības juridiskās adreses jēdziena izpēti;
- 2) analizēt normatīvos aktus, kas regulē kapitālsabiedrības vienkāršoto likvidāciju;
- 3) analizēt kapitālsabiedrības vienkāršotās likvidācijas priekšnoteikumus;
- 4) veikt kapitālsabiedrības vienkāršotās likvidācijas norises analīzi;
- 5) izpētīt Galvenā valsts notāra lēmumus, kas saistīti ar Uzņēmumu reģistra valsts notāru lēmumu par kapitālsabiedrību darbības izbeigšanu saistībā ar nesaņemamību to juridiskajā adresē, atcelšanu.

Pētījuma objekts ir kapitālsabiedrības vienkāršotās likvidācijas tiesiskais regulējums. Pētījuma priekšmets ir kapitālsabiedrības vienkāršotā likvidācija gadījumos, kad tā nav sasniedzama tās juridiskajā adresē.

Kapitālsabiedrības vienkāršotās likvidācijas analīze

Saskaņā ar Komerclikuma³ 8. panta trešās daļas 7. punktu kā viena no obligāti norādāmām ziņām reģistrējot kapitālsabiedrību Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā (turpmāk – Uzņēmumu reģistrs) ir kapitālsabiedrības juridiskā adrese. Juridiskās adreses jēdziens ir sniegts Komerclikuma 78. un 139. pantā, kur noteikts, ka kapitālsabiedrības juridiskā adrese ir adrese, kurā atrodas sabiedrības vadība (sabiedrības sēdeklis). Komersantam ir pienākums informāciju par juridisko adresi iesniegt Uzņēmumu reģistrā, un šāds pienākums attiecas gan uz sabiedrības dibināšanu jeb pirmreizējo reģistrāciju komercreģistrā, gan uz juridiskās adreses maiņu. No šādas prasības ir secināms, ka kapitālsabiedrību juridiskās adreses mērķis ir padarīt sasniedzamu kapitālsabiedrības valdi un panākt to, lai komercreģistrā ierakstītās ziņas pa konkrēto kapitālsabiedrību atbilstu faktiskajai situācijai.

Komerclikuma 12. pantā ir iekļauta korespondences saņemšanas prezumpcija, proti, ja komersantam tiek nosūtītas ziņas, dokumenti vai cita korespondence uz komercreģistrā ierakstīto tā juridisko adresi, uzskatāms, ka komersants šos dokumentus, ziņas vai citu korespondenci ir saņēmis, ja nosūtītājs dokumentāri pierādījis, ka šāda nosūtīšana ir veikta. Ir secināms, ka korespondences saņemšanas prezumpcijas mērķis ir nodrošināt trešo personu aizsardzību, respektīvi, ja kapitālsabiedrība ir reģistrējusi savu juridisko adresi un tā ir ierakstīta komercreģistrā, tad sabiedrība nevar atsaukties uz to, ka faktiskā adrese nesakrīt ar juridisko adresi⁴.

Korespondences saņemšana juridiskajā adresē ir nostiprināta arī Paziņošanas likuma 4. panta otrajā daļā, kurā ir noteikts, ka juridiskajai personai dokumentu paziņo uz tās juridisko adresi. Savukārt judikatūrā tiek atzīts, ka sabiedrība nevar uzstādīt tādus papildu noteikumus sasniedzamībai juridiskajā adresē, kas apgrūtinātu vai praktiski padarītu neiespējamu iespēju ar to sazināties un šādu saziņu pierādīt⁵.

Ar Komerclikuma grozījumiem, kas spēkā no 2011. gada 1. jūlija⁶, noteikts, ka gadījumos, ja nekustamais īpašums nepieder personai, kura, dibinot kapitālsabiedrību, paraksta reģistrācijas pieteikumu, nepieciešams iesniegt nekustamā īpašuma (ēkas vai dzīvokļa īpašuma) īpašnieka izsniegtu piekrišanu sabiedrības juridiskās adreses reģistrācijai attiecīgajā ēkā vai dzīvokļa īpašumā.

Piekrišanā jānorāda nekustamā īpašuma kadastra numurs (ja zemei un ēkai ir dažādi kadastra numuri, jānorāda ēkas kadastra numurs), īpašnieka vārds, uzvārds un personas kods vai nosaukums (firma) un reģistrācijas numurs. No iepriekš minētā var secināt, ka šobrīd pastāv absolūts aizliegums juridisko adrešu reģistrācijai, jo bez nekustamā īpašuma īpašnieka atļaujas nav iespējama juridiskās adreses reģistrācija konkrētajā nekustamajā īpašumā⁷. Jāatzīmē apstākļi, ka Komerclikumā nav noteikta prasība pēc šīs atļaujas paraksta notariāla apliecinājuma, kā tas ir attiecībā uz reģistrācijas pieteikuma veidlapu KR4, dalībnieku reģistra nodalījumu un valdes locekļa piekrišanu ieņemt amatu (ja piekrišana jau nav ietverta pieteikumā). Raksta ietvaros analizēsim arī šā apstākļa ietekmi fiktīvu SIA reģistrēšanā bez nekustamā īpašuma īpašnieka piekrišanas.

Lai arī saskaņā ar Krimināllikuma⁸ 275. pantu ir paredzēta kriminālatbildība par nekustamā īpašnieka piekrišanas juridiskās adreses reģistrācijai viltošanu, ir konstatējams, ka tas neattur personas no iepriekš minēto piekrišanu viltošanas. 2017. gadā veiktajā Tieslietu Ministrijas pētījumā ir secināts, ka laika posmā no 2007. gada līdz 2011. gada 1. jūlijam, kad stājās spēkā attiecīgie grozījumi Komerclikumā, Uzņēmumu reģistrs vidēji mēnesī saņēma 80 iesniegumus par neatrašanos juridiskajā adresē, savukārt pēc iepriekš minēto Komerclikuma grozījumu spēkā stāšanās vidēji mēnesī saņemto iesniegumu skaits pieauga līdz 119 (laika posmā no 2011. gada 1. jūlija līdz 2017. gada 31. decembrim). Turklāt lielā daļā gadījumu pastāvēja aizdomas par nekustamā īpašuma īpašnieka parakstu viltošanu. Laika posmā no 2011. gada 1. jūlija līdz 2017. gada 31. maijam Uzņēmumu reģistrs bija nosūtījis materiālus tiesībsargājošām iestādēm par neatrašanos juridiskajā adresē (iespējams viltota nekustamā īpašuma īpašnieka piekrišana) par 2876 subjektiem (vidēji par 40 subjektiem mēnesī)⁹.

Pamatojoties uz iepriekš aprakstīto praksē pastāvošo problēmsituāciju, 2017. gadā tika pieņemti grozījumi Komerclikuma 314.¹ pantā, ar kuriem tika ieviesta uzņēmumu “vienkāršotā likvidācija” gadījumos, kad kapitālsabiedrība nav sasniedzama tās juridiskajā adresē. Un konkrēti, Komerclikuma 314.¹ panta pirmās daļas 2. punktā ir noteikts, ka kapitālsabiedrības darbību var izbeigt, pamatojoties uz komercreģistra iestādes lēmumu, ja kapitālsabiedrība nav sasniedzama tās juridiskajā adresē un divu mēnešu laikā pēc rakstveida brīdinājuma saņemšanas nav novērsusi norādīto trūkumu.

Atbilstoši iepriekš minētajiem grozījumiem, gadījumos, kad Uzņēmumu reģistrā no ieinteresētās personas tiek saņemts iesniegums par to, ka kāda konkrēta kapitālsabiedrība neatrodas tās juridiskajā adresē, Uzņēmumu reģistram ir jānosūta brīdinājums konkrētajai kapitālsabiedrībai par potenciālo pārkāpumu, t. i., par neatrašanos juridiskajā adresē. Savukārt saskaņā ar Komerclikuma 12. panta ceturto daļu, dokumentu nosūtītājam ir jāspēj dokumentāri pierādīt, ka šāda nosūtīšana ir veikta, līdz ar to, Uzņēmumu reģistrs iepriekš minēto brīdinājumu var nosūtīt tikai izmantojot ierakstītu pasta sūtījumu, nevis nosūtīt to vienkāršā pasta sūtījumā.

Atbilstoši Komerclikuma 314.¹ panta pirmās daļas 2. punktam vienkāršotās likvidācijas gadījumā kā kapitālsabiedrības likvidācijas kritērijs ir izvirzīta korespondences saņemšana, nevis faktiskā atrašanās norādītajā adresē. Līdz ar to var secināt, ka jaunajā regulējumā tiek saglabāts iepriekš tiesu praksē iedibinātais kritērijs, saskaņā ar kuru tika konstatēta kapitālsabiedrības sasniedzamība tās juridiskajā adresē. Atcerēsimies, ka pirms grozījumiem Komerclikuma 314.¹ pantā, gadījumos, kad kapitālsabiedrība nebija sasniedzama tās juridiskajā adresē, kapitālsabiedrības darbību varēja izbeigt, ceļot prasību tiesā saskaņā ar Komerclikuma 314. pantu.

Kā piemēru augstāk izteiktajam apgalvojumam var minēt Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2017. gada 24. maija spriedumu lietā Nr. C32159317, kurā tika izskatīta Uzņēmumu reģistra prasība pret SIA A. par sabiedrības ar ierobežotu atbildību darbības izbeigšanu.

Konkrētajā lietā tika konstatēts, ka prasītāja bija nosūtījusi atbildētājam brīdinājumu par dokumentu iesniegšanu, aicinot nekavējoties, bet ne vēlāk kā triju mēnešu laikā no brīdinājuma saņemšanas, iesniegt reģistrā paskaidrojumu par atbildētājas nesaasniedzamību juridiskajā adresē vai pieteikumu atbildētājas juridiskās adreses maiņas reģistrēšanai, taču minētais sūtījums ticis atgriezts atpakaļ prasītājam ar VAS „Latvijas Pasts” atzīmi – “Beidzies glabāšanas laiks”.

Tā kā atbildētāja nebija saņēmusi arī tās juridiskajā adresē tiesas nosūtīto sūtījumu – prasības pieteikuma norakstu, kas tika atgriezts atpakaļ tiesai ar VAS „Latvijas Pasts” atzīmi – “Beidzies glabāšanas laiks”, tiesa secināja, ka atbildētāja joprojām nebija sasniedzama tās juridiskajā adresē.

Pamatojoties uz iepriekš minētajiem apstākļiem, tiesa nosprieda prasību apmierināt un izbeigt SIA A. darbību.

Kā redzams no iepriekš minētā sprieduma, kritērijs, saskaņā ar kuru tiesa konstatēja kapitālsabiedrības nenasniedzamību tās juridiskajā adresē, bija korespondences nesaņemšana, nevis kapitālsabiedrības faktiskā neatrašanās norādītajā adresē.

Saskaņā ar Komerclikuma 314.¹ pantu, kapitālsabiedrība divu mēnešu laikā no Uzņēmumu reģistra brīdinājuma saņemšanas var novērst konstatēto trūkumu vienā no šādiem veidiem:

- 1) iesniedzot paskaidrojumu, kāpēc sasniedzamība konkrētajā juridiskajā adresē nav tikusi nodrošināta. Šāda Uzņēmumu reģistram adresēta paskaidrojuma saņemšana faktiski nozīmēs to, ka konkrētā kapitālsabiedrība ir sasniedzama tās reģistrētajā juridiskajā adresē, jo tā būs saņēmusi Uzņēmumu reģistra sūtīto brīdinājuma vēstuli;
- 2) iesniedzot pieteikumu par juridiskās adreses maiņu.

Savukārt ja kapitālsabiedrība nereaģē uz Uzņēmumu reģistra nosūtīto brīdinājumu, tad Uzņēmumu reģistrs pieņem lēmumu par kapitālsabiedrības darbības izbeigšanu. Pieņemto lēmumu vienkāršā pasta sūtījumā nosūta uz kapitālsabiedrības juridisko adresi. Saskaņā ar Komerclikuma 314.¹ panta trešo daļu lēmums par kapitālsabiedrības darbības izbeigšanu stājas spēkā viena mēneša laikā pēc tā paziņošanas sabiedrībai, ja lēmums likumā noteiktajā kārtībā netiek apstrīdēts vai pārsūdzēts.

Izpētot Uzņēmumu reģistra mājas lapā pieejamos galvenā valsts notāra lēmumus¹⁰, ir konstatējams, ka praksē sastopami daudzi gadījumi, kad kapitālsabiedrības nav saņēmušas Uzņēmumu reģistra sūtītos brīdinājumus par nenasniedzamību juridiskajā adresē, tādēļ Uzņēmumu reģistra notārs ir pieņēmis lēmumu par kapitālsabiedrības izbeigšanu, kas ticis nosūtīts uz kapitālsabiedrības juridisko adresi vienkāršā pasta sūtījumā. Taču nosūtīto lēmumu kapitālsabiedrības ir saņēmušas, par to iesniegumā informēts Uzņēmumu reģistrs un lūgts atcelt konkrēto lēmumu. Var konstatēt, ka Galvenais valsts notārs šādos gadījumos vienmēr atceļ Uzņēmumu reģistra notāra pieņemto lēmumu par kapitālsabiedrības darbības izbeigšanu.

Šāda rīcība ir uzskatāma par pamatotu, jo tāpat kā iepriekš minētajos gadījumos ar paskaidrojumu saņemšanu par nosūtīto brīdinājumu, arī Uzņēmumu reģistram adresēta iesnieguma ar lūgumu atcelt pieņemto lēmumu, saņemšana liecina par faktu, ka konkrētā kapitālsabiedrība ir saņēmusi tai nosūtīto lēmumu par tās darbības izbeigšanu, kas savukārt nozīmē, ka konkrētā kapitālsabiedrība ir

sasniedzama tās reģistrētajā juridiskajā adresē.

Kā piemēru augstāk izteiktajam apgalvojumam var minēt 2019. gada 18. marta Galvenā valsts notāra lēmumu Nr. 1-5n/46¹¹, ar kuru tika nolemts atcelt Uzņēmumu reģistra valsts notāra 2019. gada 12. februāra lēmumu Nr. 12-10/18453, kas paredzēja reģistrēt SIA A. darbības izbeigšanu un izmaiņas amatpersonu sastāvā, to ka atbrīvota SIA A. valde E.R. personā. Izskatāmajā gadījumā Uzņēmumu reģistrā tika saņemts paziņojums, kurā norādīts, ka SIA A. neatrodas tās juridiskajā adresē. Līdz ar to Uzņēmumu reģistram, saņemot iepriekš minēto paziņojumu, bija tiesisks pamats prezumēt, ka SIA A. valde neatrodas tās juridiskajā adresē, un nosūtīt SIA A. brīdinājumu. Brīdinājumā tika norādīts, ka gadījumā, ja divu mēnešu laikā Uzņēmumu reģistrā netiks saņemts paskaidrojums vai pieteikums juridiskās adreses maiņai, Uzņēmumu reģistrs var izbeigt Sabiedrības darbību saskaņā ar Komerclikuma 314.¹ panta pirmās daļas 2. punktu. Tomēr līdz pat apstrīdētā lēmuma pieņemšanai SIA A. Uzņēmumu reģistrā neiesniedza nevienu dokumentu, kas apliecinātu, ka tā ir ieinteresēta novērst brīdinājumā konstatēto trūkumu. Līdz ar to Uzņēmumu reģistra valsts notārs pieņēma lēmumu izslēgt SIA A. no komercreģistra, ko nosūtīja parastā pasta sūtījumā uz SIA A. juridisko adresi.

Apstrīdēšanas termiņā atbilstoši Komerclikuma 314.¹ panta trešajā daļā noteiktajai kārtībai nosūtītajā iesniegumā norādīts, ka SIA A. atrodas juridiskajā adresē, tiek nodrošināta korespondences saņemšana, kā arī SIA A. veic saimniecisko darbību. SIA A. juridiskā adrese ir SIA A. valdes loceklim piederoša nekustamā īpašuma adrese un dzīvesvieta. Ņemot vērā saņemto SIA A. iesniegumu, tika secināts, ka SIA A. ir saņēmusi apstrīdēto lēmumu, kurš tika nosūtīts uz SIA A. juridisko adresi. Kas savukārt nozīmē to, ka SIA A. ir sasniedzama tās juridiskajā adresē.

Pēc oficiālo e-adrešu ieviešanas, proti, no 2020. gada 1. janvāra¹², Uzņēmumu reģistram saziņai ar komersantiem būs jāizmanto e-adreses. Šāds noteikums izriet no Oficiālās elektroniskās adreses likuma 5. panta pirmās daļas. Līdz ar to ir konstatējams, ka līdzšinējā kārtība, kas nosaka, ka Uzņēmumu reģistrs brīdinājumu komersantam par tā darbības izbeigšanu, ja tas nav sasniedzams tā juridiskajā adresē, nosūta papīra formātā uz komersanta juridisko adresi, būs jāaizstāj ar elektroniskas formas brīdinājuma nosūtīšanu uz komersanta reģistrēto e-adresi.

Šāda situācija vienkāršotās likvidācijas procesu padarīs neefektīvu, jo Uzņēmumu reģistram praktiski vairs nebūs iespējams izbeigt tādas kapitālsabiedrības darbību, kas nav sasniedzama tās juridiskajā adresē. Līdzšinējā kārtība, kas paredz brīdinājuma un lēmuma par kapitālsabiedrības darbības izbeigšanu nosūtīšanu papīra formātā uz kapitālsabiedrības juridisko adresi, nodrošina to, ka Uzņēmumu reģistrs var pārliecināties, vai konkrētā kapitālsabiedrība ir sasniedzama tās juridiskajā adresē – ja komersants, kam nosūtīts brīdinājums vai lēmums par darbības izbeigšanu, reaģē uz saņemto dokumentu un vērsas Uzņēmumu reģistrā, lai risinātu konkrēto situāciju, ir nepārprotami secināms, ka konkrētā kapitālsabiedrība ir sasniedzama tās juridiskajā adresē. Savukārt ar elektroniski nosūtītu brīdinājumu uz komersanta reģistrēto e-adresi Uzņēmumu reģistrs nevar pārliecināties par konkrētās kapitālsabiedrības patieso sasniedzamību tās juridiskajā adresē. Komersanta atbilde uz saņemto elektronisko brīdinājumu, kurā Uzņēmumu reģistram tiks paziņots par to, ka konkrētais komersants ir sasniedzams tā juridiskajā adresē, nesniegs pierādījumu par faktu, ka konkrētais komersants patiesi ir sasniedzams tā juridiskajā adresē, taču vienlaikus tā liegs iespēju Uzņēmumu reģistram izbeigt konkrētās kapitālsabiedrības darbību. Iepriekš minēto atbildi par to, ka komersants ir sasniedzams tā juridiskajā adresē, Uzņēmumu reģistram varēs nosūtīt visi komersanti – arī tie, kas praksē patiešām nav sasniedzami to juridiskajā adresē, tādējādi nodrošinot to, ka konkrētā kapitālsabiedrība varēs darboties, tai neesot sasniedzamai tās juridiskajā adresē.

Lai novērstu iepriekš aprakstīto problēmu, ir nepieciešams veikt izmaiņas, kas paredzēs speciālu izņēmuma kārtību, proti, arī turpmāk brīdinājumi par kapitālsabiedrības nesasniedzamību tās juridiskajā adresē tiek sūtīti papīra formātā uz kapitālsabiedrības juridisko adresi. Un tieši, ir nepieciešams veikt izmaiņas Oficiālās elektroniskās adreses likuma 4. pantā un papildināt to ar ceturto daļu, kura noteiktu, ka Uzņēmumu reģistram, veicot darbības Komerclikuma 314.¹ panta pirmās daļas otrajā punktā noteiktā lēmuma pieņemšanai, nav piemērojamas Oficiālās elektroniskās adreses likuma prasības, un izteikt to šādā redakcijā:

“4. pants. Likuma darbības joma

(4) Šajā likumā paredzētā dokumentu sūtīšanas kārtība starp valsts iestādi un reģistros reģistrētiem tiesību subjektiem nav piemērojama darbībām, kas attiecas uz Komerclikuma 314.¹ panta pirmās daļas

2. punktā noteiktā lēmuma pieņemšanu”.

Saskaņā ar Uzņēmumu reģistra mājas lapā pieejamo statistikas informāciju, kopš vienkāršotās likvidācijas ieviešanas, gadījumos, kad kapitālsabiedrība nav sasniedzama tās juridiskajā adresē, ir būtiski palielinājies izslēgto kapitālsabiedrību skaits. No iepriekš minētās statistikas var secināt, ka tikai 2019. gada pirmajā ceturksnī izslēgto kapitālsabiedrību skaits divas reizes pārsniedz visā 2015. gadā izslēgto kapitālsabiedrību skaitu.

Iepriekš aprakstītais apliecina 2017. gadā Komerclikumā ieviestās vienkāršotās likvidācijas efektivitāti praksē saistībā ar fiktīvo uzņēmumu likvidāciju. Tomēr, lai arī vienkāršotā likvidācija palīdz efektīvi izslēgt no komercreģistra fiktīvās kapitālsabiedrības, tā cīnās tikai ar sekām, bet gan nepalīdz novērst praksē pastāvošo problēmu, ja, viltojot nekustamā īpašuma īpašnieka parakstu, kapitālsabiedrības juridiskā adrese tiek pierēģistrēta bez nekustamā īpašuma īpašnieka atļaujas.

Vienīgais efektīvais risinājums iepriekš minētās problēmas mazināšanai ir normatīvajos aktos ieviest obligātu prasību par paraksta apliecinājumu nekustamā īpašuma īpašnieka piekrišanā reģistrēt kapitālsabiedrības juridisko adresi viņam piederošajā nekustamajā īpašumā.

Lai arī šāda prasība palielinās uzņēmēju izdevumus un administratīvo slogu, tomēr tas ir vienīgais efektīvais risinājums šīs problēmas novēršanai.

Pamatojoties uz iepriekš minēto, ir nepieciešams veikt izmaiņas Komerclikuma 10. panta otrās daļas 2. punktā, to papildinot ar „j” apakšpunktu, kurš noteiktu, ka nepieciešams notariāli apliecināt personas parakstu nekustamā īpašuma īpašnieka izsniegtajā piekrišanā sabiedrības juridiskās adreses reģistrācijai attiecīgajā ēkā vai dzīvokļa īpašumā.

Secinājumi

1. 2011. gada 16. jūnija grozījumi Komerclikumā, ar kuriem tika ieviesta prasība par nekustamā īpašuma īpašnieka piekrišanu kapitālsabiedrības juridiskās adreses reģistrācijai viņam piederošajā nekustamajā īpašumā, nespēja mazināt praksē pastāvošo problēmu, kas izpaudās kā kapitālsabiedrības juridiskās adreses reģistrācija bez nekustamā īpašuma īpašnieka

piekrišanas, jo aktualizējās šādu piekrišanu viltošana.

2. Vienkāršotā likvidācija gadījumos, kad kapitālsabiedrība nav sasniedzama tās juridiskajā adresē, ir efektīvs fiktīvu kapitālsabiedrību likvidācijas līdzeklis.
3. Pēc oficiālo e-adrešu ieviešanas kapitālsabiedrību vienkāršotā likvidācija zaudēs savu efektivitāti, jo Uzņēmumu reģistram komunikācija ar kapitālsabiedrībām vienkāršotās likvidācijas procesā būs jāveic elektroniski, kas liegs Uzņēmumu reģistram konstatēt kapitālsabiedrības sasniedzamību tās juridiskajā adresē.

Lai novērstu iepriekš minēto problēmu, nepieciešams veikt izmaiņas Oficiālās elektroniskās adreses likuma 4. pantā, papildinot to ar ceturto daļu šādā redakcijā: “4. pants. Likuma darbības joma (4) Šajā likumā paredzētā dokumentu sūtīšanas kārtība starp valsts iestādi un reģistros reģistrētiem tiesību subjektiem nav piemērojama darbībām, kas attiecas uz Komerclikuma 314.¹ panta pirmās daļas 2. punktā noteiktā lēmuma pieņemšanu”.

4. Kapitālsabiedrību vienkāršotā likvidācija nenovērš praksē pastāvošo problēmu, kad kapitālsabiedrību juridiskās adreses tiek pierēģistrētas bez nekustamā īpašuma īpašnieka atļaujas.

Lai novērstu iepriekš minēto problēmu, jāveic izmaiņas Komerclikuma 10. panta otrās daļas 2. punktā, to papildinot ar „j” apakšpunktu un izsakot šādā redakcijā: „10. pants. Ieraksta izdarīšana komercreģistrā un dokumentu pievienošana reģistrācijas lietai (2) Personas paraksts apliecināms notariāli: 2) uz šādiem pieteikumam pievienojamiem dokumentiem:

- a) sabiedrības ar ierobežotu atbildību dalībnieku sapulces vai akciju sabiedrības padomes sēdes protokola vai tā atvasinājuma, ja pieņemts lēmums par attiecīgās kapitālsabiedrības valdes locekļa ievēlēšanu vai atsaukšanu,
- b) akciju sabiedrības akcionāru sapulces protokola vai tā atvasinājuma, ja pieņemts lēmums par akciju sabiedrības padomes locekļa ievēlēšanu vai atsaukšanu,
- c) kapitālsabiedrības dalībnieku (akcionāru) sapulces protokola vai tā atvasinājuma un kapitālsabiedrības pilna statūtu teksta jaunajā redakcijā, ja pieņemts lēmums par kapitālsabiedrības statūtu grozījumiem,

- d) kapitālsabiedrības dalībnieku (akcionāru) sapulces protokola vai tā atvasinājuma, ja pieņemts lēmums par kapitālsabiedrības likvidatora ievēlēšanu vai atsaukšanu,
- e) sabiedrības ar ierobežotu atbildību dalībnieku reģistra nodalījuma,
- f) personas piekrišanas ieņemt kapitālsabiedrības valdes locekļa amatu, izņemot gadījumu, kad valdes locekļa piekrišana ietverta pieteikumā komercreģistra iestādei un viņa paraksts uz pieteikuma apliecināts notariāli,
- g) personas piekrišanas ieņemt komercsabiedrības likvidatora amatu,
- h) visiem akciju sabiedrības padomes sēdes protokoliem vai to atvasinājumiem, ja tas paredzēts akciju sabiedrības statūtos,
- i) visiem kapitālsabiedrības dalībnieku (akcionāru) sapulces protokoliem, ja tas paredzēts kapitālsabiedrības statūtos,
- j) nekustamā īpašuma (ēkas vai dzīvokļa īpašuma) īpašnieka izsniegtas piekrišanas sabiedrības juridiskās adreses reģistrācijai attiecīgajā ēkā vai dzīvokļa īpašumā”.

Atsauces

- ¹ Informatīvais ziņojums „Par komersantu juridisko adresu regulējumu”. Tieslietu ministrija, 28.09.2017., [sk.16.05.2019.].
- ² Grozījumi Komerclikumā. 15.06.2017. likums/LV, 128 (5955), 29.06.2017./ Stājas spēkā 13.07.2017.
- ³ Komerclikums. 13.04.2000. likums/LV, 158/160 (2069/2071), 04.05.2000.; Ziņotājs, 01.06.2000.
- ⁴ Strupišs A. Komerclikuma komentāri. A daļa. Komercedarbības vispārīgie noteikumi (1.-73. pants). [B. v.]: „A. Strupiša juridiskais birojs” SIA, 2003., 87. lpp.
- ⁵ Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2008. gada 20. marta spriedums lietā Nr. C27157403 (SKA-76/2008). Nepublicēts materiāls.
- ⁶ Grozījumi Komerclikumā. 16.06.2011. likums/LV, 99 (4497), 29.06.2011./ Stājas spēkā 01.07.2011.
- ⁷ Informatīvais ziņojums „Par komersantu juridisko adresu regulējumu”, Tieslietu ministrija, 28.09.2017., [sk. 16.05.2019.].
- ⁸ Krimināllikums. 17.06.1998. likums/LV, 199/200 (1260/1261), 08.07.1998.; Ziņotājs, 04.08.1998.
- ⁹ Informatīvais ziņojums „Par komersantu juridisko adresu regulējumu”. Tieslietu ministrija, 28.09.2017., [sk. 16.05.2019.].

- ¹⁰ Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrs. Galvenā valsts notāra lēmumi, <https://www.ur.gov.lv/lv/specializeta-informacija/galvena-valsts-notaralemumi/> [sk.17.05.2019.].
- ¹¹ 2019. gada 18. marta Galvenā valsts notāra lēmums Nr.1-5n/46, <https://www.ur.gov.lv/lv/specializeta-informacija/galvena-valsts-notaralemumi/?search=Nr.1-5n%2F46> [sk. 17.05.2019.].
- ¹² Oficiālās elektroniskās adreses likums. 16.06.2016. likums/LV, 125 (5697), 01.07.2016.

Аннотация

В статье рассматривается “упрощённая ликвидация” общества капитала в случае, когда общество капитала недоступно по зарегистрированному юридическому адресу. Совсем недавно, 13 июля 2017 года, вступили в силу изменения в Коммерческом законе, предусматривающие возможность ликвидации общества капитала в случае его недоступности по зарегистрированному юридическому адресу, поэтому исследование данной темы актуально для выяснения влияния изменений Коммерческого закона на регистрацию фиктивных предприятий. Цель статьи – анализ упрощённой ликвидации обществ капитала, выявление и анализ проблем.

В статье констатируется, что упрощённая ликвидация обществ – это эффективный способ исключения фиктивных обществ из коммерческого регистра. Но после введения официальных электронных адресов процесс упрощённой ликвидации утратит свою эффективность, так как коммуникация между обществами и Регистром предприятий будет предусмотрена в электронном виде, что будет препятствовать констатации факта недоступности предприятия по указанному юридическому адресу. В статье предлагаются возможные изменения в нормативных актах для устранения упомянутых проблем.

В статье использованы сопоставительный, аналитический и системный методы для исследования и анализа нормативных актов, приговоров суда и решений Главного государственного нотариуса, а также для разработки предложений по изменению нормативных актов.